

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - ΕΤΟΣ Α° (16°)

Ἀθήνα, Σάββατο, 14 Σεπτεμβρίου 1919

ΑΡΙΘ. 40(649)

ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΜΟΥ

1

Γλυκὸ τὸ ξύπνημα
Τοῦ ἀκρογιαλιοῦ
Στὸ πρῶτο φίλημα
Χρυσὸ τοῦ ἡλιοῦ,

Γλυκὸ τὰ γνάντεμα,
Πρῶτ' πρῶτ',
Πέρα σὺν πέλαγο
Καὶ σὴν ζωή,

Πάνω ἀπ' τὶς ἐχθροῦτες,
Τὶς ἀσκημιές
Καὶ τὶς πολέκομες
Τὶς ἐρημιές.

2

Σὺ 'σαι ἡ Πατρίδα του! —
Ἦσαν παιδάκι
Τότε πὺν φούσκοσε
Τῷ σπρω πανάκι,

Κι ἀπ' τὰ κρογιαλία σου
Δαφρὸ τὰ γέρι
Μὲς σὺν πολέκοσμα
Τὸν πῆγε μέρη,

Ὡ Τ'ζιά, καὶ μοῦσαιτελες
—Νηοὶ δικό μου! —
Πατέρα ἀσύγχριτο
Καὶ δάσκαλό μου.

3

Λέω ποῦναι τώρα: —
Τὸ γραιγαλάκι
Μιᾶς βάρκας φούσκωνε
Τῷ σπρω πανάκι.

Στὸ μόλο στέκουντιαν
Γόνιοι καὶ φίλοι:
Στὴν πρύμνη ἀνέμιζε
Κάποιο μαντήλι.

Ἡ δάρκα γύριζε
Τὸν κάθο τώρα...
Βουβοὶ καὶ ἀνέβαιναν
Ὅλοι σὴν χώρα.

4

Ἡ μέρα σώνεται,
Ὁ ἥλιος βουτάει
Κ' ἡ χώρα ἀπέναντι
Λαμποκοπάει.

Πέρα σὺν κύματα
Γλυκεῖα γαλήνη.
Ὅλα ὁμορφύνανε
Σὺν φῶς πὺν σδύνει.

Μήδε παράπονο...
Σὰ μάνας χὰδι
Κι ὁ πόνος γίνεταί
Τὸ βράδι βράδι.

5

Κ' εἶδα τῆς χώρας σου
Τῷ σπρω σπιτάκια,
Καὶ σὺν πειρένια σου
Μπῆκα δρομάκια.

Καὶ μὲ δεχτήκανε
Μὲ καλοσύνη
Ἀνθρώποι μάλαμα,
Κρασοὶ ρουμπίνι.

Καὶ τὰ βουνάκια σου
Τὰ σμαραγδένια
Γύρω γελοῦσανε
Γεμάτα εὐγένεια.

6

Μὲ πῆρε τὸν νεῖρο
Τὸ μεσημέρι
Καθὼς μὲ χάιδενε
Γλυκὰ τὰ γέρι.

Καὶ νά, ὁ πατέρας μου,
Μικρὸ παιδάκι,
Περνάει χαρούμενος
Μὲς σὺν δρομάκι:

Κρατάει σὺν χέρι του
Πλάκα, διδύλο,
Κι' ἐρχεται παίζοντας
Ἀπ' τὸ σχολεῖο.

7

Σύ'σαι ἡ παιρίδα μου! —
 Ἐδῶ τὰ χρόνια
 Σὲ κίχλους τρέχοντε
 Καὶ ζοῦν αἰῶνια.

Σὰν κάθε πέτρα σου,
 Κάθε κλαρί σου,
 Κ' ἐγὼ ἔνα ἀθάνατον
 Εἶμαι παιδί σου.

Κι ὅσα περάσανε,
 Κι ὅσα θάρρουνε,
 Ἐδῶ οἱ θύμῃς
 Μέσα μου ζοῦνε.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΚΡΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ

Γιὰ νὰ διευκολύνουμε τοὺς ἀναγνώστες μας ὅσοι δὲν εὐτυχῆσαν νὰ ἀπολάβουνε τὶς γνώμες τῶν διαπρεπέστερων λογίων μας στὸ φιλολογικὸ μνημόσυνο ποὺ διοργάνωσε ἡ «Ἑστία» τῆς περασμένης Τρίτης, εἶχαμε τὴν ὑπομονὴ νὰ ψαρέψουμε ἀπὸ ὅλες τὶς γνώμες ποὺ δημοσιευτήκανε τὰ χαρακτηριστικώτερα κομμάτια δίχως τὶς ἀπαραίτητες γαρνιτούρες καὶ τὶς διάφορες σάλτσες ποὺ σκοπὸς τους εἶναι μόνο καὶ μόνο νὰ κρύψουνε τὴν ἀληθινὴ γνώμη καὶ νὰ γλυκάνουνε κάτωσως τὴν πικράδα τῆς. Κεῖνο ποὺ δὲν μπορέσαμε νὰ νοιώσουμε εἶναι γιατί ἡ «Ἑστία», ποὺ ἔχει πάντα τὶς εὐγενέστερες πρωτοβουλίες στὰ φιλολογικὰ ζητήματα, διοργάνωσε αὐτὸ τὸ μνημόσυνο. Ἄν ὁ σκοπὸς τῆς εἶτανε νὰ ποδείξει τὸ Σουρῆ μεγαλοφνία, ἔπεσε ὅξω, γιατί οἱ περισσότερες γνώμες στὸ ἀντίθετο συμπέρασμα καταλήγουνε. Μόνο ὁ κ. Μαλακάσης καὶ ὁ κ. Ξενοπούλος τὸ εἰπανέ ὀρθὰ κοφτά, πὼς ὁ Σουρῆς εἶναι μεγαλοφνία. Οἱ ἄλλοι, ποῖος λίγο, ποῖος πολύ, τὰ μασήσανε. Μερικοὶ μάλιστα καὶ τὸν χαντακώνουνε ὁλότελα ἔτσι ποὺ νὰ πορεῖ κανεὶς γιατί δημοσιευτήκανε αὐτὲς οἱ γνώμες. Μαζωχτήκανε λοιπὸν οἱ διάφορες μοιρολογηστρες γύρω στὸν τάφο τοῦ Σουρῆ καὶ ἀρχίσανε νὰ τὸν κλαῖνε.

Πρῶτος ἀρχίζει τὸ μοιρολόι ὁ κ. Νιρβάνας μὲ τὰ κολούθα θαυματούχιστα λόγια. «Ὁ Σουρῆς ὑπῆρξε κυρίως ἐκεῖνος ποὺ ὑπῆρξε». Καὶ μὲ κίντυνο νᾶχει πάλι καμιὰ καινούρια δίκη προσθέτει. «Ὁ Σουρῆς ὑπῆρξε μιὰ πηγὴ πλουσίων δροσισμῶν».

Ὁ κ. Προβελέγγιος θαυμάζει τὴν καλωσύνη τοῦ Σουρῆ, μὰ ὁμολογεῖ πὼς «τὸ πνεῦμα του σὰν κουρασμένο φανεταί» καὶ πὼς «χαμηλώνουν, κλίνουν χαλαρὰ τὰ Ἀριστοφάνεια πτερά του».

Ἰπέρροχος σὰν πάντα εἶναι ὁ κ. Στρατήγης, ποὺ μιὰ πὺν βρῆκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ κλάψει, κλαίει μαζί μὲ τὸ Σουρῆ καὶ τὸ μακαρίτη τὸν Κύρο. Ὁ ἕνας, ὅπως ξέρομε, πέθανε ἀπὸ γρίπη καὶ ὁ Σουρῆς ἀπὸ γεροντικὴ ἐξάντληση. Αὐτὸ ὥς τόσο δὲν ἐμποδίζει τὸν κ. Στρατήγη νὰ τοὺς κλαίει καὶ τοὺς δυὸ μὲ πικρὰ δά-

κρυα γιατί «βρῆκαν κ' οἱ δυὸ τοὺς θάνατο, σὰν ἥρωες, φωτεινὸς». Μὰ ὁ κ. Στρατήγης τόση λύπη νοιώθει γιὰ τὸ θάνατο τῶν δυὸ αὐτῶν μεγάλων ἀντρῶν ποὺ εἶτανε συνάμα καὶ φίλοι του, ποὺ ἀνακραῖζει στὸ τέλος «Νῦν ἀπολύεις Δέσποτα τὸν δοῦλόν σου ἐν εἰρήνῃ». Φανερὸ πιά πὼς ὁ ἀγαπητὸς ποιητὴς θέλει νὰ πεθάνῃ. Ἄν λογαριάζει καὶ νὰ αὐτοχτονήσει, δὲν ξέρομε. Ὡς τόσο καλὸ εἶναι ἡ Ἀστυνομία νὰ ἐπιτηρεῖ τὸ σεβαστὸ ποιητὴ. Μιὰ τρίτη ἐθνικὴ ἀπώλεια σὲ τόσο λίγο χρονικὸ διάστημα, θὰ εἶτανε ἕνα κακὸ ἀντιπόφορο γιὰ τὸν τόπο.

Ὁ κ. Ἀκαδημαϊκὸς κ. Πολέμης βρῖσκει πὼς ὁ τρομερὸς αὐτὸς σατυριστὴς «σκορποῦσε τὴν ἀξέχαστη γλύκα γιὰ τοὺς ἄλλους». Τὴν ἴδια παρατήρηση τὴν κάμανε καὶ ἄλλοι. Μιὰ σάτυρα ποὺ σκορπίζει γέλοια, τί πρωχ'τυπὴ ἀλήθεια σάτυρα. Τί κουτὸς ἀλήθεια κείνος ὁ ἀρχαῖος γέρο Λυκάμβας ποὺ πῆγε νὰ κρεμαστῇ γιατί δὲν μποροῦσε πιά νὰ ὑποφέρει τὶς σάτυρες τοῦ Ἀρχιλόχου!

Ὁ κ. Μπάμπης Ἀννίνος, Ἀκαδημαϊκὸς καὶ αὐτὸς βεβαιώνει πὼς «ἡ Ἑλληνικὴ Φυλὴ δὲν ἔπαυσε ἀνέκαθεν νὰ ἐκτρέφει Φασουλῆδες καὶ Περικλέτους». Ὁ σεβαστὸς Ἀκαδημαϊκὸς εἶπε τὴ φορὰ αὐτὴ μιὰ μεγάλη ἀλήθεια.

Ὁ κ. Γαβριηλίδης τὸν ὀνομάζει «μέγαν βιομήχανον τοῦ γέλωτος».

Ὁ κ. Δροσίνης διαφιλονικεῖ τὴ δόξα πὼς αὐτὸς εἶναι ποὺ βάφτισε τὸ «Ρωμῆος». Κ' ἔτσι ξηγιέται γιατί τὸ παιδί ἔζησε ἀναιμικό. Ἐμοίασε τοῦ νουνοῦ του.

Ὁ κ. Δ. Γρ. Καμπουρογλοῦς τὰ εἶπε λιγάκι συμβολικά. «Ὁ Σουρῆς ὡς «Ρωμῆος» ὑπῆρξε!»

Ὁ κ. Ξενοπούλος—ὁ ἀθάνατος κ. Ξενοπούλος—ἀφοῦ στὴν ἀρχὴ εἰρωνεύεται τὴ «Γλωσσικὴ ἀναγέννηση» ποὺ δὲν πιστεύουμε δὰ νὰ τὸν ἐξημῶσει καὶ τόσο πολὺ, ὁμολογεῖ ἀφελέστατα 1) πὼς ὁ Σουρῆς εἶναι μεγάλος σατυρικός ποιητὴς. 2) πὼς «κανεὶς σχεδὸν ἀπὸ τοὺς νεωτέρους δὲν εὐρίσκει ποιήσιν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Σουρῆ καὶ ὅτι καὶ ἀπὸ τοὺς παλαιότερους ἀκόμα θαυμαστάς του μερικοὶ ἔχουν πᾶσαι πρὸ πολλοῦ νὰ εὐχαριστοῦνται μὲ τὸν «Ρωμῆον». 3) πὼς «ἡ ποιήσις του θὰ δευχθεῖ μιὰν ἡμέραν... ἀνωτέρα Γραμματικῆς!! Αὐτὸ μόνο ὁ κ. Ξεν. μποροῦσε νὰ τὸ πεί. Καταπληχτικὸ! Ποιητὴς ἀνώτερος ἀπὸ τὴ Γραμματικὴ, δηλαδὴ ἀπὸ τὴ γλώσσα, δὲν εἶναι πιά μεγαλοφνία. Εἶναι τέρας ἄξιο νὰ μπεῖ σὲ Μουσεῖο.

Ὁ κ. Παλαμῆς σημειώνει ἕνας πὺν μᾶς παρουσιάζονταν σὰν ἀπλὸς χρονογράφος, γελοιογράφος, κωμικιστὴς τῆς ρίμας.

Ὁ κ. Παπαντωνίου ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ μπῆκε στὴ Συντακτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν Ἀναγνωστικῶν, τῶρριξε στὴ θαθεῖα φιλοσοφία. Βέβαια ἡ καθημερινὴ του συνεργασία μὲ φιλόσοφους θὰ στάθηκε ἀφορμὴ νὰ ξεχάσει ἐκεῖνο τὸ λεπτό, ἀδρό, αἰθέριο ὕψος του καὶ νὰρχίσει μ' ἕνα βαδύ, φιλοσοφικὸ, σκοτεινὸ πρόλογο θ'γαλιμένον, θαρρεῖς, ἀπὸ τὴ «Φαινομενολογία τοῦ Ἑγελίου». Ὁ Σουρῆς, λέει, δὲν ἀντιπαθεῖ τίποτε. Οὔτε πρόσωπον, οὔτε σύστημα(!!) Δὲν ὠδήγησε τὴν ἐποχὴν του. Ἐδημοσιογράφησε. Αὐτὸ λέμε κ' ἐμεῖς.

Ὁ κ. Ι. Σβορώνος ἀποδίδει τὶς νύκτες ἀπὸ τὸ 1912 ὡς σήμερα στὴ Μούσα τοῦ Σουρῆ.

Ὁ κ. Τσοκόπουλος «θαυμάζει ἰδιαίτερος τὸν πολε-